

ДО
КОНСТИТУЦИОННИЯ СЪД
НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

ИСКАНЕ

от група народни представители
за обявяване за противоконституционен Закона
за достъп до документите на бившата Държавна сигурност

по чл. 149, ал. 1, т. 2
от Конституцията

Господа конституционни съдии,

Народното събрание прие Закона за достъп до документите на бившата Държавна сигурност (обн., ДВ, бр. 63 от 1997 г.).

Отделни негови текстове и оттук законът като цяло противоречи на Конституцията. Това е така, защото:

Първо, в чл. 8 от Конституцията е въздигнат принципът за разделение на властите. Изрично конституционният законодател е посочил, че „държавната власт се разделя на законодателна, изпълнителна и съдебна“. Всяка от трите власти действа в рамките на своите функции и не трябва да се допусне някоя от тях да има юридическо и фактическо надмощие над другите власти.

В конкретния случай чл. 3, ал. 1 от ЗДДБДС разпорежда да се извърши проверка за принадлежността към бившата ДС на съдии от ВКС и ВАС, прокурори от Главна прокуратура, директора на НСС и неговите заместници, членовете на ВСС (т. 4, 5, 6 и 7). Това става от комисия, ръководена от министъра на вътрешните работи, и всички членове са от изпълнителната власт (чл. 4, ал. 1).

С други думи, изпълнителната власт в лицето на министъра на вътрешните работи фактически и юридически се разпорежда със съдбата

*Сочал. гр. № 14/97г.
г-ца Д. Н. Боброва
г-ца Д. Н. Боброва
г-ца Д. Н. Боброва*

на висшите съдебни магистрати, които нямат даже представител в комисията.

Съгласно чл. 117, ал. 2 „съдебната власт е независима“ и е недопустимо изпълнителната власт по един такъв драстичен начин да се меси и фактически да определя кадрите на съдебната власт. Не само на настоящите, но и на бъдещите (чл. 3, ал. 2). И то при липса на каквито и да е гаранции за обективност и средства за защита на засегнатите магистрати. Ако обаче магистратите са действащи сътрудници, включително и когато са сътрудничили на ДС, тяхната анонимност е гарантирана (чл. 12).

В същото положение се намират конституционните съдии, а и Конституционният съд като институция, въпреки че има възможно най-високата степен на независимост и от трите власти. Над Конституционния съд е само Конституцията, а чрез този закон се оказва, че министърът на вътрешните работи стои над конституционните съдии. Друг е въпросът дали те желаят да се отворят техните досиета. Недопустимо е чрез ЗДДБДС един министър да ги поставя в такова унижително положение.

В тази светлина е и положението на народните представители, които като цяло олицетворяват законодателната власт. България е република с парламентарно управление (чл. 1 от К). С този закон изпълнителната власт се поставя над законодателната. Предложението в комисията по чл. 4, ал. 1 да участват народни представители не се прие.

Много съществено е мястото на президента в държавното устройство, който е държавен глава (чл. 92 от К) и „олицетворява единството на нацията“. Той заема най-висшия държавен пост в републиката и се избира пряко от народа (чл. 93 от К). ЗДДБДС го принизява дотам, че фактически той зависи от министъра на вътрешните работи. Ако този министър огласи някакви компрометиращи факти за държавния глава, независимо дали са верни или не, ще се постави на изпитание националната сигурност и въобще нормалното функциониране на държавата.

Изпълнението на закона се възлага на Министерския съвет (§ 3), а неговият пряк изпълнител е министърът на вътрешните работи (чл. 5). Членовете на комисията са служители на тайните

служби (чл. 4, ал. 1). Няма никакви правни механизми за защита. Налага се изводът, че ЗДДБДС е в грубо противоречие с принципа за разделение на властите (чл. 8 от К), с принципа за независимостта на съдебната власт (чл. 117, ал. 2 от К) и въобще с демократичните принципи, върху които е изграден основният ни закон.

Материята с „досиетата“ е твърде деликатна и когато решаването на този въпрос се съсредоточи изцяло в ръцете на изпълнителната власт, тя ще властва над всички останали власти и институции.

За каква „демократична, правова и социална държава“ можем да говорим, когато днешните тайни служби начело с вътрешния министър ще властват над всички нас! Това противоречи не само на посочените текстове на Конституцията, но и на нейния дух и принципи.

Второ, чл. 56 от Конституцията посочва, че „всеки гражданин има право на защита, когато са нарушени или застрашени негови права или законови интереси“. Както посочва Конституционният съд, това „право на защита е основно, всеобщо, лично право на гражданите“, а конституционният текст има „непосредствено действие“ (Решение N 3 от 17.05.1994 г. по к.д. N 1/1994 г., обн., ДВ, бр. 49 от 1994 г.). Този конституционен принцип е развит в глава шеста на основния закон, където е посочено, че „съдебната власт защитава правата и законните интереси на гражданите, юридическите лица“ (чл. 117, ал. 1 от К); че „съдилищата осъществяват контрол за законност на актовете и действията на административните органи“ (чл. 120 от К); че „гражданите и юридическите лица имат право на защита“ (чл. 122 от К) и т.н.

В грубо нарушение на тези конституционни начала ЗДДБДС изключва каквато и да е защита на засегнатите лица. „Присъдата“ кой и в каква степен попада в кръга на лицата по чл. 3 и въобще дали е „засегнат“ от действията на бившата ДС (чл. 7-11) решават единствено министърът на вътрешните работи и комисията по чл. 4, ал. 1.

Общозвестен е фактът, че огромна част от т.нар. досиета са прочистени и липсват. В „досиетата“ са останали тези, които са без „връзки“, или по волята на тези, които искат да „дърпат конците“. Освен това в „досиетата“ не е „заклучена истината“ и никой не може да гарантира, че това, което пише в тях, не съдържа компромати. В чл. 12 на

ЗДДБДС е посочено, че тези, които служат и сега на тайните служби, техните досиета няма да се излагат на показ. С други думи, ако си служил в ДС и сега си готов да служиш пак, министърът на вътрешните работи ще те запази и ти ще бъдеш „чист“ в очите на обществото! Ако обаче не си съгласен да служиш сега, ще бъдеш опозорен, без право да защитиш честта си!

Това е философията на закона!

Следователно ЗДДБДС противоречи на чл. 56, 117, ал. 1, чл. 120, 122, на принципите и духа на Конституцията, като се отнема фактически и юридически правото на гражданите да се защитят, когато са засегнати техни права и законни интереси.

Трето, Конституцията защитава „достоинството на личността“ (чл. 4, ал. 2). Това е посочено още в преамбюла („справедливост“, „хуманизъм“, „правата на личността, нейното достойнство и сигурност“). Тези идеи са развити в чл. 29, ал. 1 („никой не може да бъде подлаган на... унижаващо отношение“), чл. 32, ал. 1 („срещу посегателство върху неговата чест, достойнство и добро име“), чл. 34, ал. 1 („тайната на кореспонденцията и съобщенията са неприкосновени“).

Недопустимо е един министър на вътрешните работи (нямаме предвид конкретно неговата личност) едновластно да борави със съдбата на хората, с тяхното достойнство и чест. Така че от тази гледна точка ЗДДБДС е противоконституционен.

Господа конституционни съдии,

Моля на основание чл. 149, ал. 1, т. 2 от Конституцията да обявите изцяло Закона за достъп до досиетата на бившата Държавна сигурност за противоконституционен. Той противоречи на чл. 4, ал. 2, чл. 8, чл. 29, чл. 32, ал. 1, чл. 34, ал. 1, чл. 56, чл. 117, ал. 2, чл. 120, чл. 122, на духа и принципите на Конституцията.

Моля да конституирате като заинтересовани страни президента, Народното събрание, Министерския съвет, Висшия съдебен съвет, Върховния касационен съд, Върховния административен съд, главния прокурор, Националната следствена служба.

Господа конституционни съдии,

Съгласно чл. 4, ал. 2 и чл. 5 в срок от един месец от влизането на закона в сила се обявяват резултатите от извършените проверки. Това налага КС да се произнесе преди този срок. Затова настояваме за извънредно заседание на Конституционния съд независимо от ваканционния период.

Законът за достъп до документите на бившата Държавна сигурност засяга пряко националната сигурност, честта, правата и достойнство на стотици хиляди български граждани. Това налага спешно да се произнесете по конституционносъобразността на закона.

Надяваме се, че вие ще изпълните своя дълг.

Суважение: 1. Любен Корнезов - 1
 2. Араци Антонов - 1
 3. Николай Добрев - 1
 4. Георги Димитров - 1
 5. Стефан Стоилов - 1
 6. Иван Кост. Иванов - 1
 7. Женчо Марангозов - 1
 8. Иван Георгиев Яенов - 1
 9. Любомир Писанел - 1
 10. Румен Овчаров - 1

- 11 Пламен Славов -
- 12 Велики Масларова
- 13 Александр Кожуковски
- 14 Снежана Величкова -
- 15 Георги Пириванки
- 16 Георги Божинков
- 17 Лилия Лиле
- 18 Златко Златков
- 19 Димитър Димитров -
- 20 Руен Статков
- 21 Уво Атанасов
- 22 Христо Славков
- 23 Елена Рупина
- 24 Татяна Димитрова
- 25 Румен Таков
- 26 Велики Бочев
- 27 Георги Карабашев
- 28 Велики Букаков
- 29 Атанас Меркусов
- 30 Петър Димитров
- 31 Бойко Великов

- 32 Иван Зензов
- 33 Иван Батюшкин
- 34 Тодор Костадинов
- 35 Дора Янкова
- 36 Драмир Митов
- 37 Петър Башишев
- 38 Иван Н. Иванов
- 39 Любомир Божков
- 40 Сандан Миколовски
- 41 Стефан Богданов
- 42 Стефан Иванов
- 43 Дожко Дожева
- 44 Васил Козлев
- 45 Кривомир Френдовски
- 46 Георги Михайлов
- 47 Антон Ванков
- 48 Кирил Петров
- 49 Стефан В. Тейменовски
- 50 Ангел Иванов
- 51 Михаил Миков
- 52 Петър Митовски